

There is no translation of this article

Каква радост е да бъдеш в общество на човек „преобразен"... Не такъв, както всички. На човек, озарен от блясъка на славата или от блясъка на златото, на някого несравнимо по-мъдър или по-добър от нас, или по-ловък физически, или притежаващ голяма власт... „Добре ни е да бъдем тука” – възкликнал апостол Петър, когато заедно с Яков и Йоан на планината Тавор неочаквано се оказали свидетели на преображението на Исус (виж Мт. 17, 1-9). От незапомнени времена издигналите се хора са били

обкръжавани от уважение, удивление, преклонение, а понякога едва ли не от религиозен култ. Когато апостол Павел в гръцкия град Листра по чудесен начин изцелил един сакат по рождение човек, очарованата тълпа просто го нарекла бог, както и спътника му Варнава. На двамата апостоли се наложило доста да се потрудат, за да удържат народа да не им принася жертва, и да разяснят, че те са обикновени хора, а не някакви „богове в образ човешки” (срв. Деян. 14, 8-18).

Разбира се, не всички велики хора са били и днес са толкова скромни, както Павел и Варнава. Както учи историята, минимум няколко римски императори са изисквали още приживе народът да им отдава почести като на богове. Други са били признавани за богове след смъртта им. Ние не се удивляваме много на подобни умонастроения при езичниците, още повече че в нашето време сред християнския свят много водещи политици и управляващи смятат себе си най-малко за „сврѣхчовеци”, ако не и за полубогове.

Човечеството подсъзнателно тъгува по човека, отличаващ се от обикновените хора: великия, съвършения, преобразения. Нещо повече, всеки от нас, независимо какъв е в крайна сметка, тайничко мечтае макар поне веднѣж в живота си да надмogne самия себе си, да постигне нещо добро и велико, да заблести със съвършенство, да остави след себе си нещо вечно и ценно. Във всичко това има немалка доза самолюбие, но има и някаква грижа за бъдещето. Всички ние разбираме, че колкото повече в света има велики и достойни хора, толкова по-добре е това за този свят.

В руслото на тези стремления и надежди се намират отново и отново възобновяваните още от незапомнени времена опити за създаване на нова, идеална раса от разумни същества. Колко философски учения, колко мирогледи, колко обществени системи и политически партии са се заемали да възпитат новия, съвършен човек! Стоицизмът, манихейството, Възраждането, либерализмът, натурализмът, фашизмът, хитлеризмът, комунизмът (и това са само най-забележителните) са експериментирали върху милиони, неотклонно вярвайки, че с тяхна помощ или с други мерки ще създадат поколение от преобразени хора, които на свой ред ще преобразят и цялата земна действителност. Резултатите от тези усилия до голяма степен са разочаровали. Замисленият „свърхчовек“, дори и да превъзхождал „предишния“ физически и интелектуално, в нравствен и духовен план до постигане на идеала бил много по-далече от своите предшественици.

Може би всеобщата тъга по някаква висша, много по-съвършена форма на човечеството, по свят на нови, по-добри, по-щастливи хора, тъгата по преобразяването на себе си и другите – това е „фата моргана“, мираж, който ние никога няма да достигнем?

Не! Християнинът знае, че ние не вървим след мираж. Това, което виждаме в мечтите си, се явява по-скоро покана и обещание. Човекът може и е длъжен да се опитва да надрасне себе си, такава е неговото призвание. Затова е нужно отново и отново да върви към стремежите си да бъде друг и велик, заложен в човешката му природа. Но е нужно да върви по правилния път, а не да разчита изключително на собствените си сили. Християнската вяра оказва животоспасяваща помощ на човека, поел по правилния път.

Възможно е някой да каже: „това е смехотворно нагласена църковна теория“. Но всъщност нито е толкова смехотворна тази теория, нито е нагласена целенасочено. Нека просто си спомним, че от всички използвани методи за преобразяване на човека най-добри шансове за успех дава именно вярата. И ги дава, защото тя представлява цялостният поглед на човека, тоест взема под внимание всичко, което човекът сам по себе си представлява. Всяка друга антропология – и просветителска, и рационалистична, и фашистка, и комунистическа, и биологическа – с нейната вяра, че човекът може да се преобрази с помощта на съответните селекции или генно инженерство, е построена върху част от реалността, а не върху цялата истина за хората. А и не е достъпно за всички тези методи познанието на пълната истина. Само помъдрялата от Божието откровение вяра знае какъв е човекът, знае неговата изумителна сложност, богатството на неговата природа, високото, просто невероятно високото му предназначение, знае и това, че той е слаб, че е като тръстика, знае за трагедията на постоянно оживяващото в него зло. Само вярата вижда в човека освен

материя, свободен, безсмъртен, сроден с Бога дух, мечтаещ за вечния живот.

В днешния откъс от Евангелието според свети Матей (17, 1-9) ние виждаме Исус: с няколко Свои ученици Той върви към планината Тавор. Исус неизменно води към върховете на преобразяването всички Свои приятели. Този път Той е взел със себе си само трима. Там Исус ще им покаже Собственото си Преображение. Те ще видят човека, от чийто очи се излъчва сиянието на друг свят, чийто дрехи не са белязани от праха и мръсотията на земните пътища, човек, искрящ от непорочна белота. Те ще видят какво става с човешкото тяло, когато Бог прави от него Свое въплъщение.

Чудото на преобращението на върха на планината Тавор не било просто зрелище, което Исус устроил на тримата Си най-верни ученици. Преобращението било демонстрация на онова, към което вървят всички, които са се съгласили да обвържат своя живот с Христос. Защото само с Христос можем да достигнем такива висоти. Както е невъзможно да бъде разбран човекът, ако не се вижда в него Христос, така и да се преобрази той в нещо по-добро и по-висше без Христа не може да се удаде никому.

Днешната неделя гръмка призовава всички жадуващи по-пълно и богато човечество: „Вървете след Онзи, Единствения, в Когото човечеството достига пълнотата на всичко, което е планирал за човешката природа Бог! Доверете Му се безрезервно!” Исус няма да ни поведе към преобращението през цветните градини на удобния, безопасен и обезпечен живот. По пътя към планината Тавор Той говорил на учениците Си за предстоящите Страсти. Слизайки от планината, Той отново засегнал тази тема. Само Той знае какви пътища за човека са най-безопасни, правилни и най-кратки.

Пътищата към земното величие минават през парите, удоволствията, властта, егоизма, самолюбието, стремежа към изграждане на земното „тук”. А Той заповядва да вървим след Него чрез самоотричането, бедността, жертвата, кръста, разкривайки сърцето на другия, тъгувайки по вечното „утре”.

С чисто естествени аргументи не можем да докажем, че именно по този път най-бързо и ефективно ще се преобрази човек и ще придобие ново, съвършено битие. Нужно е просто да се доверим на Христос. На християнина му е лесно да направи това, защото Исус Сам пръв е преодолел този нелек път, по който после е повел Своите ученици. Преодолел го е не заради Себе Си, а заради нас.

Затова можем да възкликнем като Петър: „Господи, добре ни е да бъдем с Теб!” С Теб, днес и утре, под слънцето и под дъжда, на правите и криволичещите, каменисти планински пътища, в жертвена вяност към Твоите слова, винаги! Добре ни е с Теб! В безопасност, в упование, в радост! Ние не молим, както онези ученици, да заживеем заедно – доколкото на поклонниците в началото на пътя не би трябвало да им липсва домът. Позволи само да бъдем с Теб! Защото благодарение на пребиваването с Теб ще престанем да бъдем себе си и ще израснем в нов, добър, преобразен, Божи човек. Човек, когото да възпитаеш можеш само Ти, и когото с нетърпение очаква нашият печален, все още непреобразен свят.